

УДК 328.185

Мар’яна ПОГОРІЛЕЦЬ

Національний університет “Львівська політехніка”,
студентка Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
mariana.pohorilets.pv.2020@lpnu.ua
ORCID: 0009-0001-6002-5555

Ірина ШУЛЬГАН

Національний університет “Львівська політехніка”,
доцентка кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
кандидат юридичних наук
iryna.i.shulhan@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-9623-3495

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНСЬКОМУ ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ: ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ ТА ШЛЯХИ ПОДАЛЬШОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

<http://doi.org/10.23939/law2024.43.186>

© *Погорілець М., Шульган І., 2024*

Стаття присвячена аналізу ефективності антикорупційних стратегій в українському публічному секторі та визначенню шляхів подальшого вдосконалення їх реалізації. Досліджуються основні проблеми, що перешкоджають успішній боротьбі з корупцією в державних структурах України, а також аналізуються наявні стратегії та їхні результати. На основі зібраної інформації пропонуються конкретні рекомендації щодо підвищення ефективності антикорупційних заходів у публічному секторі.

Одним з основних факторів, що ускладнюють боротьбу з корупцією в Україні, є недостатня ефективність правової системи, слабкість правоохоронних органів та відсутність чіткої політичної волі для проведення реформ. Нерідко спостерігається недостатня координація між різними органами влади та недостатній контроль за їх діяльністю, що ускладнює виявлення та покарання корупційних правопорушень.

У контексті реалізації антикорупційних стратегій в Україні було прийнято низку законодавчих актів та створено спеціалізовані агентства, такі як Національне антикорупційне бюро та Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Однак деякі з цих заходів не дали очікуваних результатів через недостатню фінансову підтримку, політичний тиск або неефективне управління.

Для подальшого вдосконалення успішного втілення антикорупційних стратегій важливо звернути увагу на кілька аспектів. По-перше, потрібно забезпечити більшу прозорість та відкритість у діяльності державних органів, зокрема, шляхом впроваджен-

ня системи електронного документообігу та публічного звітування. По-друге, важливо зміцнити механізми контролю за діяльністю публічних службовців та забезпечити їх незалежність від політичного впливу. По-третє, потрібно здійснити реформу судової системи для забезпечення об'єктивного розгляду корупційних проваджень та накладення відповідних покарань.

Ключові слова: корупція, антикорупційні стратегії, публічний сектор, ефективність, рекомендації.

Постановка проблеми. Україна стикається зі складною проблемою корупції у своєму публічному секторі, яка значно підриває довіру громадян до влади, обмежує економічний розвиток та порушує принципи справедливості та рівності перед законом. Незважаючи на прийняття різних антикорупційних стратегій та створення спеціалізованих органів, таких як Національне антикорупційне бюро та Спеціалізована антикорупційна прокуратура, проблема корупції залишається актуальною.

Однією з основних проблем є неефективність антикорупційних стратегій та заходів, які були вжиті. Для досягнення успішних результатів у боротьбі з корупцією потрібно оцінити ефективність вже чинних стратегій та знайти шляхи їх подальшого вдосконалення.

Недостатня координація між різними органами влади, слабкість правової системи, низький рівень зарплат та фінансування антикорупційних органів, а також культурна та соціальна толерантність до корупції – це лише деякі з проблем, які ускладнюють боротьбу з корупцією в українському публічному секторі.

Отже, основною метою цієї статті є оцінка ефективності антикорупційних стратегій в українському публічному секторі та ідентифікація шляхів подальшого їх вдосконалення для більш успішної боротьби з корупцією. Адже корупція в українському публічному секторі залишається однією з ключових проблем, які потребують системних та ефективних заходів. Уряд та громадяни працюють над вдосконаленням антикорупційних стратегій, але важливо не лише оцінювати прогрес, а й визначити ефективні шляхи подальшого покращення боротьби з цим злом.

Над аналізом дослідження цієї проблеми працювали такі дослідники, як: О. М. Бандурка, О. Ю. Бусол, В. А. Завгородній, М. В. Косюта, С. Г. Косянчук, В. К. Колпаков, Є. В. Невмержицький, Є. Д. Скулиш, В. М. Трепак, Р. М. Тучак, І. М. Шурман та інші.

Виклад основного матеріалу. Аналіз ефективності впровадження Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки [1] в українському публічному секторі є складним завданням, яке потребує систематичного огляду та оцінки різних аспектів діяльності антикорупційних органів та заходів. Одним з основних аспектів такого аналізу є оцінка ефективності застосованих стратегій та їх впливу на зменшення рівня корупції у державних структурах.

За інформацією, отриманою із Звіту “Корупція в Україні: розуміння, сприйняття, поширеність”, сформульованого на основі стандартного опитування, яке провела соціологічна компанія Info Sapiens, стало відомо, що найбільш пріоритетним напрямом боротьби із проявами корупції в Україні і для бізнесу (57 % респондентів), і для населення (52 % респондентів) є очищення від корупції судової системи.

Виходячи з аналізу пріоритетних для населення показників “корупційного досвіду”, у Звіті наведено у порядку спадання такі сфери:

- охорона здоров'я (38 %),
- поліція і прокуратура (37 %),
- державний сектор економіки (27 %),
- податкова і митна сфери (25 %),

- фінансування партій та виборчих кампаній (21 %).

На думку представників бізнесу, найбільш пріоритетними напрямами у протидії корупції є:

- поліція і прокуратура (41 %),
- податкова і митна сфери (32 %),
- фінансування партій та виборчих кампаній (25 %),
- охорона здоров'я (24 %),
- оборона і безпека (23 %) [2].

Саме тому доцільно буде розглянути аналіз ефективності антикорупційних стратегій, який містить оцінку результатів роботи спеціалізованих антикорупційних органів, зокрема, Національного антикорупційного бюро (НАБУ) та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП). Дослідженню підлягають кількість завершених розслідувань, кількість осіб, які були притягнуті до відповідальності, а також оцінка проведених судових процесів та накладених покарань.

За час існування НАБУ і САП найбільшу кількість гучних порушень з боку топкорупціонерів виявлено у другій половині 2023 року. Вперше викрито корупцію у сфері відновлення та надання неправомірної вигоди у криптовалюти. Про підозру у зловживанні на понад 62 млн грн під час закупівлі продуктів для потреб населення у період воєнного стану повідомили колишнім та чинним топпосадовцям міністерств. Викрито мільйонні збитки в енергетичній та оборонній сферах, факти корупції серед суддів. Про нові епізоди та вручення підозр стало відомо у провадженнях щодо Фонду держмайна України, ПриватБанку, ТОВ “Оптимумспецдеталь” та заволодіння газом Новояворівської та Новороздольської ТЕЦ [3].

Загалом на зловживаннях з липня по грудень минулого року викрито:

- десять вищих посадових осіб держави;
- сім держслужбовців категорії “А”;
- одного військовослужбовця вищого офіцерського складу;
- тринадцять керівників держпідприємств;
- дев'ять суддів;
- три депутати;
- сімдесят сім інших (фізичні та службові особи, адвокати тощо).

Економічний ефект від діяльності НАБУ і САП у II півріччі 2023 року сягнув рекордної позначки – понад 3 млрд грн. Цей показник у понад двічі перевищує річний бюджет Національного бюро [3].

Важливим етапом у впровадженні ефективних антикорупційних стратегій стало набуття чинності Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” у квітні 2020 року. Державні інституції отримали змогу результативно протидіяти проявам більшості класичних способів податкової оптимізації [4].

Відповідно до “Положення про здійснення банками фінансового моніторингу” моніторинг і контроль за фінансовими операціями в Україні покладається на банківські установи (банки, відокремлені підрозділи банків, філії іноземних банків). Своєю чергою банки більш критично почали оцінювати транзакції своїх клієнтів (як фізичних осіб, так і підприємців). Фінансовому моніторингу підлягають:

- зміст, характер та мета фінансової операції;
- сума фінансової операції, її документальне обґрунтування та форма розрахунку;
- відповідність документального обґрунтування фінансової операції (контракту чи інвойсу) діяльності, яку провадять сторони;
- місце проживання (реєстрації) сторін фінансової операції [5].

На сучасному етапі способи здійснення фінансового моніторингу та контролю в Україні наближаються до міжнародних стандартів. Нормативно-правові акти з питань проведення фінансового моніторингу та контролю передбачають ризико-орієнтований підхід, а також забезпечують розв'я-

зання проблем щодо протидії розмиттю бази оподаткування. Законодавство України активно доопрацьовується для узгодження з міжнародними ініціативами і програмами AML, FATCA, AEOI та BEPS щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, а також фінансування тероризму [6].

Варто погодитися із твердженням Л. Івашової та Н. Шевченко, що збільшення податкових надходжень у зв'язку із посиленням контролю за грошовими операціями та знищенням схем податкової оптимізації – це і є справжня внутрішньодержавна мета нового закону, який відповідає основним положенням стратегічних напрямів реформування системи управління державними фінансами [7, с. 37].

Також позитивним показником є укладення міжнародних договорів (меморандумів) про співробітництво з питань протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму у 2023 році [8].

Але Україна не виконала свої зобов'язання ще за 2020 р., адже не було підписано угоди (меморандуми) про співробітництво між відповідними органами державної влади України та OLAF і не було розроблено та затверджено порядки оперативної взаємодії з OLAF органів державної влади України, задіяних у здійсненні контролю за використанням коштів МТД та ефективністю реалізації проєктів [9].

Крім того, Україна стикається з низкою серйозних проблем, які перешкоджають успішній боротьбі з корупцією в державних структурах. Деякі з найбільш важливих проблем охоплюють:

- Неспроможність політичних еліт забезпечити реформи та ефективну боротьбу з корупцією внаслідок інтересів окремих політичних груп або осіб, а також брак стійкої підтримки антикорупційних ініціатив.
- Недостатнє забезпечення незалежності судової системи та брак ефективного механізму накладення покарань за корупційні правопорушення сприяють безкарності та безвідповідальності.
- Недостатнє фінансування державних органів, зокрема правоохоронних та антикорупційних органів, призводить до недостатньої кваліфікації та мотивації працівників, а також збільшення ризику корупції в самому державному апараті.
- Велика кількість бюрократичних перешкод та процедур створює сприятливе середовище для корупції, особливо в галузях, де відбувається великий обіг грошей, таких як державні закупівлі.
- Брак ефективних механізмів контролю за фінансовими потоками сприяє легалізації доходів від корупції та втраті коштів з бюджету.
- Існування корупційних стереотипів та прийняття корупції як норми в суспільстві ускладнює боротьбу з цим явищем.

Ці проблеми потребують комплексного підходу та реформ у різних сферах діяльності держави для ефективної боротьби з корупцією.

Шляхи подальшого вдосконалення антикорупційних стратегій в українському публічному секторі можуть включати різноманітні заходи та ініціативи, спрямовані на підвищення ефективності боротьби з корупцією та запобігання новим випадкам корупції. Деякі можливі шляхи подальшого вдосконалення охоплюють такі аспекти:

Підвищення прозорості та відкритості, адже важливо забезпечити доступність та зрозумілість інформації про діяльність державних органів та антикорупційних органів. Це може становити впровадження електронних систем публічного звітування, доступ до даних про декларації майна та інтересів посадових осіб, а також створення механізмів громадського моніторингу та контролю.

Зміцнення інституційної спроможності, адже потрібно вдосконалити роботу НАЗК, забезпечуючи йому необхідні ресурси та повноваження для ефективного виконання завдань.

Розвиток та впровадження технологій, адже використання сучасних технологій, таких як блокчейн та штучний інтелект, може підвищити прозорість та швидкість реагування на корупційні практики.

Заохочення громадської участі, адже залучення громадськості до контролю за діяльністю державних органів та публікація інформації відкритого характеру сприятиме ефективній боротьбі з корупцією.

Системна реформа судової системи, адже покращення судової системи, зокрема високий рівень професіоналізму та незалежність суддів, допоможе забезпечити ефективні судові рішення та стримувати корупцію.

Зміцнення правової бази, адже треба постійно оновлювати та вдосконалювати законодавство щодо боротьби з корупцією, враховуючи нові виклики та тенденції. Це може включати удосконалення законів про публічні закупівлі, забезпечення ефективного механізму конфіскації майна, яке було незаконно нажите, та зміцнення механізмів захисту осіб, які розкривають факти корупції (whistleblowers).

Забезпечення незалежності та ефективності антикорупційних органів, адже важливо забезпечити антикорупційним органам необхідні ресурси та повноваження для ефективного виконання їхніх функцій. Це може включати збільшення бюджетного фінансування, поліпшення системи кадрового забезпечення та забезпечення їхньої незалежності від політичного впливу.

Запровадження ефективних механізмів моніторингу та оцінки, адже важливо систематично оцінювати ефективність заходів, що вживаються для боротьби з корупцією, та вчасно коригувати стратегії відповідно до результатів таких оцінок. Це може включати проведення аудитів, оцінку ризиків та моніторинг рівня задоволеності громадян заходами, що вживаються.

Міжнародне співробітництво, адже уряд має активно співпрацювати з міжнародними партнерами для обміну досвідом та отримання підтримки у боротьбі з корупцією.

Важливо зазначити, що боротьба з корупцією є довгостроковим завданням, і досягнення значущих результатів можливе лише за умови системних та комплексних заходів. Постійне вдосконалення антикорупційних стратегій та активна участь громадян у цьому процесі визначають майбутнє України та її публічного сектору.

Отже, оцінка ефективності реалізації антикорупційних стратегій в українському публічному секторі потребує комплексного підходу, який буде базуватись на аналізі даних і показників діяльності антикорупційних органів та впроваджених заходів.

Насамперед важливо врахувати пріоритети, визначені різними групами населення та бізнесом. Очищення судової системи визнано основним напрямом для боротьби з корупцією як серед населення, так і бізнесу. Для населення існують інші пріоритетні напрями, такі як охорона здоров'я і робота поліції та прокуратури. Водночас бізнес вважає поліцію і прокуратуру, а також податкову і митну сфери найбільш важливими.

Аналіз ефективності антикорупційних стратегій має вміщати оцінку діяльності спеціалізованих антикорупційних органів – Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Показники, які треба враховувати, включають кількість завершених розслідувань, кількість притягнутих до відповідальності осіб, якість проведених судових процесів та накладених покарань.

Результати аналізу ефективності антикорупційних стратегій мають бути використані для вдосконалення антикорупційних заходів та стратегій для ефективного зменшення рівня корупції в українському публічному секторі.

Висновки. З огляду на проведене дослідження можна зробити кілька важливих висновків щодо ефективності антикорупційних стратегій в Україні:

1. Значний обсяг викритих корупційних схем.

Друга половина 2023 року була особливою щодо виявлення корупційних порушень, з найбільшою кількістю гучних викриттів топкорупціонерів. Це свідчить про активність Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури у боротьбі з корупцією.

2. Розмаїття сфер виявленої корупції.

Викрита корупція охоплює різноманітні галузі, зокрема енергетику, оборонну сферу, судову систему та інші. Це показує поширений характер корупції в Україні та потребу у впровадженні системних заходів для її боротьби.

3. Економічний ефект діяльності НАБУ та САП.

Діяльність НАБУ та САП принесла значний економічний ефект, перевищуючи річний бюджет Національного бюро у понад двічі. Це свідчить про важливість і ефективність їхньої роботи у зменшенні економічних збитків від корупції.

4. Законодавчі зміни та міжнародне співробітництво.

Україна активно вдосконалює своє законодавство та розширює міжнародне співробітництво для боротьби з легалізацією доходів, фінансуванням тероризму та іншими формами фінансової злочинності.

5. Недоліки у виконанні міжнародних зобов'язань.

Однак Україна не виконала своїх зобов'язань щодо підписання угод про співробітництво з OLAF та не розробила порядки оперативної взаємодії з цією міжнародною організацією. Це ускладнює боротьбу з корупцією та фінансовою злочинністю.

Отже, хоча досягнуто значний прогрес у боротьбі з корупцією в Україні, проте є ще багато проблем та викликів, які потребують уваги та подальших заходів з боку держави та міжнародних партнерів.

Зазначені в статті проблеми в Україні, які перешкоджають успішній боротьбі з корупцією, вказують на потребу комплексного підходу та системних реформ у різних сферах діяльності держави. Для ефективної боротьби з корупцією важливо враховувати різні аспекти, зокрема політичну, інституціональну, фінансову, правову та культурну сфери.

Деякі з найбільш критичних проблем, які потребують негайної уваги, становлять неспроможність політичних еліт забезпечити реформи через інтереси окремих політичних груп, недостатню незалежність судової системи та недостатнє фінансування державних органів, зокрема, правоохоронних та антикорупційних органів.

Подальше вдосконалення антикорупційних стратегій може вміщати різні заходи, такі як підвищення прозорості та відкритості, зміцнення інституційної спроможності, використання сучасних технологій, заохочення громадської участі та реформування судової системи.

Важливо також активно співпрацювати з міжнародними партнерами та використовувати їх досвід у боротьбі з корупцією. Постійне оновлення та вдосконалення антикорупційних стратегій, а також систематична оцінка їх ефективності допоможуть Україні здійснити значний прогрес у боротьбі з цим негативним явищем і сприятимуть побудові сильної та прозорої держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки : Закон України від 20 червня 2022 року № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text/>
2. Корупція в Україні 2023: розуміння, сприйняття, поширеність. Звіт за результатами опитування населення та бізнесу. Київ, 2023. URL: https://www.sapiens.com.ua/publications/socpol-research/309/%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%9F%D0%A6%D0%86%D0%AF-2023_%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2_%D0%A3%D0%9A%D0%A0.pdf
3. НАБУ і САП показали потужні результати у другому півріччі 2023 року : стаття від 21 лютого 2024 р. Національне антикорупційне бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/news/nabu-sap-pokazaly-potuzhn-rezul-taty-u-drugomu-p-vr-chch-2023-roku/>
4. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
5. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу : Постанова Правління Національного банку України від 19 травня 2020 року № 65. URL: <https://legal-support.top/wp-content/uploads/2020/05/NBU-finmonitoring-polojenia.pdf>

6. Новий закон про фінансовий моніторинг. *Legal Support*. 8 січня 2022 р. URL: <https://legal-support.top/finansoviy-monitoring/>
7. Івашова Л. М., Шевченко Н. І. Стратегічні напрями розвитку системи управління державними фінансами: цифровізація процесів моніторингу та контролю. *Публічне управління та митне адміністрування*. № 3 (38), 2023. С. 34–42.
8. Боротьба з тероризмом, корупцією та злочинністю : аналітика від 17 листопада 2023 р. *Пульс Угоди*. URL: <https://pulse.kmu.gov.ua/ua/streams/human-rights-justice-and-anticorupption/2024-substream1-97>
9. Боротьба з шахрайством : аналітика від 20 січня 2022 р. *Пульс Угоди*. URL: <https://pulse.kmu.gov.ua/ua/streams/finansove-spivrobityctvo-ta-borotba-iz-shahraystvom/2020-substream1-2>

REFERENCES

1. *Antykoruptsiina stratehiia na 2021-2025 roky*. [Anti-corruption strategy for 2021–2025] : Zakon Ukrainy vid 20 chervnia 2022 roku No. 2322-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text> [In Ukrainian].
2. *Koruptsiia v Ukraini: rozuminnia spryiniatia, poshyrenist`*. [Corruption in Ukraine 2023: understanding, perception, prevalence]. Zvit za rezultatamy opytuvania naselenia ta biznesu. Kyiv, 2023. Retrieved from: https://www.sapiens.com.ua/publications/socpolresearch/309/%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%9F%D0%A6%D0%86%D0%AF-2023_%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2_%D0%A3%D0%9A%D0%A0.pdf [In Ukrainian].
3. *NABU i SAP pokazaly potuzhni rezultaty u druhomu pivrichchi 2023 roku* (2024, February 21) [NABU and SAP showed strong results in the second half of 2023]. Retrieved from: <https://nabu.gov.ua> [In Ukrainian].
4. *Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochyнным shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia* (2019, December 6) [On the prevention and countermeasures against the legalization (laundering) of proceeds obtained through crime, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua> [In Ukrainian].
5. *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro zdiisnennia bankamy finansovoho monitorynhu* (2020, May 19) [On the approval of the Regulation on implementation of financial monitoring by banks] Retrieved from: <https://legal-support.top> [In Ukrainian].
6. *Novyy zakon pro finansovyy monitorynh* [The new law on financial monitoring]. *Legal Support*. 8 sichnia 2022 r. Retrieved from: <https://legal-support.top/finansoviy-monitoring/> [In Ukrainian].
7. Ivashova, L. M., Shevchenko, N. I. (2023) *Stratehichni napriamy rozvytku systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy: tsyfrovizatsiia protsesiv monitorynhu ta kontroliu* [Strategic directions of development of the state finance management system: digitization of monitoring and control processes]. *Public administration and customs administration*. No. 3 (38), 2023. P. 34–42 [In Ukrainian].
8. *Borotba z teroryzmoz, koruptsiieiu ta zlochynnistiu* (2023, November 17) [Fight against terrorism, corruption and crime] Retrieved from: <https://pulse.kmu.gov.ua> [In Ukrainian].
9. *Borotba z shakhraistvom* (2022, January 20) [Fight against fraud]. Retrieved from: <https://pulse.kmu.gov.ua> [In Ukrainian].

Дата надходження: 05.05.2024 р.

Mariana POHORILETS

Lviv Polytechnic National University,
Student of the Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education
mariana.pohorilets.pv.2020@lpnu.ua
ORCID ID: 0009-0001-6002-5555

Iryna SHULHAN

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Associate Professor of the Administrative
and Informational Law Department,
Ph.D. in Law
iryna.i.shulhan@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-9623-3495

**FIGHTING CORRUPTION IN THE UKRAINIAN PUBLIC SECTOR:
ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF ANTI-CORRUPTION STRATEGIES
AND WAYS FOR FURTHER IMPROVEMENT**

The article is devoted to the analysis of the effectiveness of anti-corruption strategies in the Ukrainian public sector and the determination of ways of their further improvement. The main problems that hinder the successful fight against corruption in the state structures of Ukraine are investigated, and the existing strategies and their results are analysed. Based on the collected information, specific recommendations are offered to improve the effectiveness of anti-corruption measures in the public sector.

One of the main factors complicating the fight against corruption in Ukraine is the insufficient effectiveness of the legal system, the weakness of law enforcement agencies, and the lack of a clear political will to carry out reforms. Insufficient coordination between various authorities and insufficient control over their activities is often observed, which makes it difficult to detect and punish corruption offences.

In the context of anti-corruption strategies in Ukraine, several legislative acts were adopted and specialized agencies, such as the National Anti-Corruption Bureau and the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office, were established. However, some of these measures have not produced the expected results due to insufficient financial support, political pressure or ineffective management.

To further improve anti-corruption strategies, it is important to pay attention to several aspects. First, it is necessary to ensure greater transparency and openness in the activities of state bodies, in particular, by implementing a system of electronic document circulation and public reporting. Secondly, it is important to strengthen the mechanisms of control over the activities of public officials and ensure their independence from political influence. Thirdly, it is necessary to reform the judicial system to ensure objective examination of corruption cases and imposition of appropriate punishments.

Keywords: corruption, anti-corruption strategies, public sector, efficiency, recommendations.